

**SOUBOJ
S REALITKOU**

M.HOBRLAND

SOUBOJ S REALITKOU

Neurotická groteska z počátků kapitalismu

Souboj s realitou

Vydání I.

Copyright © 1996–2014 Martin Hobrland.

Všechna práva vyhrazena.

Ilustrace na obálce © Petr Menčík

Jazyková korektura Jiří Varvařovský

Konverze do elektronických formátů: grafik a webdesignér

Lukáš Vik <http://www.lukasvik.cz>

email: lukaswvik@gmail.com

Blodkova 352, 50006, Hradec Králové

Tisk: Tribun EU, s. r. o.

Vydal: Concept 42 v roce 2014

ISBN 978 - 80 - 905366 - 5 - 4

SOUBOJ S REALITKOU

Neurotická groteska z počátků kapitalismu

Malá poznámka. Tenhle příběh je z první poloviny 90. let. Z doby, kdy mobilní telefon byl zásadní daňový odpis a vážil pět kilo. Z doby, kdy v pánské módě frčela bizarní fialová barva. Z doby, kdy jsme si stále ještě mysleli, že budeme jednou jako na západě, a zcela opomíjeli skutečnost, že západ je jen světová strana. Pokud nic z toho nepamatujete nebo si to nevybavujete, nevadí. Tento příběh je z té doby, ale není o ní. *Konec malé poznámky.*

I.

Vítězoslav se necítil nejlépe. Měl špatnou...

– co špatnou, měl přímo mizerně mizernou nejmizernější náladu a zoufale se snažil, aby mu do cesty nepřišlo nic, co by mu mohlo tuhle “skvělou” náladu, na které si tolik zakládal, zlepšit. Ťapal po vydatně prosolené sněhové břečce a byla mu zima. Kapička u nosu ho nutila každou chvíli popotáhnout a čím víc takto dráždil nosní sliznici, nabývala kapička na velikosti a nesnesitelnosti, přičemž navzdory všem platným fyzikálním zákonům u nosu stále držela. A šimrala. Mohl se kapičky zbavit pomocí kapesníku anebo rukávu, ale pohyby vzniklé touto činností by vpustily něco chladu za záhyby letitého montgomeráku. Nehledě na to, že by si ulevil. Ale o to tady nešlo. Polorozvázaná tkanička levé boty činila předcházející trampoty doslova malichernými v porovnání s tím, co by Vítězoslav musel podstoupit v případě pokusu o její převázání – kdyby se o to pokusil. Zatímco pravé chodidlo pevně vězelo v botě, levé vždy po ukončení kroku z boty povyklouzlo a vytrvale na sobě vytvářelo potenciální puchýř. A už hotovým nesmyslem bylo

sáhnout si pod kabát a upravit spadlou kšandu. Ne. Neexistovalo nic, co by Vítězoslavovi mohlo spravit náladu.

Vítězoslav vůbec neměl radost ze života a ani ji od něj nečekal. Či lépe řečeno čekal od života něco úplně jiného, než mu ten neřád nadělil. Neobtěžoval se Vítězoslava obdařit skvostným původem, který by mu zajistil výjimečnost. Ani bohatými předky, kteří by mu zajistili existenci. Dokonce ani smysluplný vzhled, který by mu teoreticky zajistil přiřazení do rodin obdařených výše zmíněnými výhodami. Prostě nic. Jen talent. Literární. Jenže kdo dnes stojí o talentovaného mládence, že? Prostě pokud člověk něčím proplánově obdivuhodným nevyčnívá, nezbyvá mu než se zařadit mezi pracující lid a sunout se každé ráno vstříc výdělku a nechat si ho ohlodat bernákem, sociálkou, zdravotním pojištěním a kdejakým šizuňkem od firmy Herbalife. No řekněte, je tohle nějaký život pro mladého, talentovaného muže? Jistěže ne. A pak také od takového mladého muže nemůže nikdo očekávat radost ze života. A už vůbec nikdo se nemůže divit, že se jeho křehká duše opancéruje vrstvou apatie, sebedolu a svérázným druhem zvrácenosti, která nachází rozkoš v sebetrýznění. Ostatně deprese je nejrozšířenější patologií

v takzvaném západním světě. Tedy světě, kam ten Vítězoslavův svět horempádem směřoval. Vítězoslav hleděl do tváří chodců, kteří byli lakotou života stejně jako on donuceni vylézt z vyhrátých pelechů a vydat se na každodenní cestou za žvancem.

Zejména deprimující pohled byl na ty, kteří již byli v pracovním procesu života zapojeni nejméně od čtyřech. Popeláři tropící nesnesitelný hluk vyváželi odpadky civilizace, aby je uložili na úrok na skládku za městem. Metaři se opět pokoušeli promést věčným koloběhem svinčíku, šíříce kolem sebe zápach potu, rumu a zdravé omezenosti. Trafikanti zapínali elektrická kamínka ve svých malých pevnůstkách a dychtiví čtenáři denního tisku se řadili do neúhledných front a netrpělivě čekali na ranní noviny, aby se už už dozvěděli, na co dnes mají nadávat. Prostě ráno.

Naskýtala se otázka: nebylo by snadnější nastoupit do jedné z několika tu a tam přejíždějících tramvají a zkrátit si tak útrapy života? Nebylo. Nastoupit do tramvaje by znamenalo přilnout ještě těsněji k ranní mašinerii. Stát se oficiální součástí masy rozvážené systémem hromadné dopravy do továren, škol, nemocnic, úřadů a blázinců. Ale mnohem pravdivější než tahle rádoby filozofická omluva byla ta skutečnost, že před nastoupením

do vozu elektrické dráhy by musel postát na refýži obsypané “ranními ptáčaty”, čímž by se připravil o své soukromí trpícího chodce. Navíc v přeplněné tramvaji by se tkanička a kšanda staly ještě více nepohodlnými, vůbec už nemluvě o kapičce u nosu a batohu, který nyní ještě z nepochopitelných důvodů držel na rameni a v dopravním prostředku by se určitě stal příčinou nejedné neřešitelné situace. Co by způsobil vydýchaný vzduch a výpary z úst těch, kteří nepovažovali ranní ústní hygienu za nutnou, to se Vítězoslav ani nepokoušel domyslet. Ne. MHD by jeho dobrovolné utrpení změnila v nesnesitelná muka, o která ani v nejmenším nestál. Utrpení byl Vítězoslav ochoten snášet jen odtud potud.

K bufetu Bruska to bylo už jen pár kroků a Vítězoslav přemýšlel, má-li ještě stále chuť a příznivou zažívací situaci na zdlábnutí ranního pokrmu. Došel k pozitivnímu závěru a stočil krok po směru stereotypní vůně. Snažil se vejít do bufetu co nejtišeji, aby neprobudil dřímající opilce. Podařilo se mu to dokonale. Nezaregistroval ho ani jinak čiperný personál. Koupil si hrachovou polévku, dva krajíce chleba a sklenici mléka, protože limonády zamrzly. Zasedl k předem vyhlédnutému stolu a pustil se do jídla. Teplá

hrachovka zahřála zevnitř, chleba sytil hladový žaludek a mléko dávalo Vítězoslavovi pocit, že dělá něco pro své zdraví. Alespoň, jak tvrdil zažloutlý plakát z časů minulých s kravkou, stále držící na stěně. Teplý dlabanec spravil Vítězoslavovi náladu. Seděl pohodlně rozvalen, krmě se nazelenalou šlichtou. Už zapomněl na tkaničku, kšandu, batoh i kapičku u nosu, kterou už dávno, aniž to zpozoroval, s chutí snědl. Hodina pokročila a venku se pozvolna rozednívalo. Město bylo definitivně vzhůru. A na rozdíl od Vítězoslava se vyspalo do skvělé nálady.

A zase zima. Polorozvázaná tkanička, spadlá kšanda, kapička u nosu a batoh. Ranní pohoda Brusky byla ta tam. Na jedné straně to Vítězoslavovi vyhovovalo, protože měl opět důvod křenit se na svět. Ale sám v duchu musel uznat, že cena, kterou každý den platí za svou zpupnost světu, je možná až nepřiměřeně vysoká. Ale takový je život umělce. Když procházel podchodem metra, protože přejít rušnou křižovatku vybavenou pořouchlým semaforem se neodvažoval, zaslechl za sebou zběsilý smích. To ho poněkud vyvedlo z míry a spolu s ním několik dalších ranních cestujících. Stejně jako ostatní cítil, že je tento smích adresován právě

jemu. Otočil se či spíše měl v úmyslu se otočit, ale podlaha vestibulu se ukázala býti pro podobné záměry jeho nemotorného těla nepřizpůsobenou. Vítězoslav se stačil pořádně vyděsit až po dopadu na zem. Huronský řev zesílil a Vítězoslav před sebou spatřil asi tak dvacet příslušníků takzvané mládeže. Každý a každá drželi navzdory všem zákazům kouření ve vestibulech metra cigaretu a zmítání záchvaty barbarského smíchu civěli na nešťastného Vítězoslava. Ten neměl sílu vstát a ani se o to nepokoušel. Nyní si mohl být stoprocentně jist, že smích byl adresován jemu. Utvrzovaly ho v tom početné hrozivé ukazováky namířené jeho směrem. Ústupovou cestu, kterou měl Vítězoslav v úmyslu použít, mu odřízl dav čumilů, kteří doufali aspoň v jednoduchou zlomeninu. Kam se jen podíval bylo něco, co ho nutilo stydět se. Bylo mu do breku. Nikde nikdo, kdo by mu pomohl vstát, kdo by se ho zastal nebo kdo by zkrátil jeho utrpení kulkou z milosti. Nevytížený příslušník policie se dal očekávat každým okamžikem a setkání s uniformovaným představitelem zákona a moci z něj pocházející se Vítězoslav přímo děsil. Stejně jako tolikrát ve svém životě, kdy nutně potřeboval zázrak. Ten prevít se ani teď neobtěžoval. Puberťáci řvali smíchy a ti nejodvážnější se ze zálohy

přibližovali k bezmocnému Vítězoslavovi a štítivě se dotýkali jeho montgomeráku, aby poté bleskově uskočili, načež za své hrdinství sklidili zběsilý potlesk na základně. Vítězoslavovi to v mnohém připomínalo kanibalské obětní rituály, o kterých sice neměl ani ponětí, ale byl si jist, že právě takhle nějak kanibalstvo křepčí, než začne stolovat. Otočil se, aby hledal podporu u davu. Tihle lidožrouti už byli patrně syti. Zírali tupě skrze Vítězoslava a na místě je patrně držel jen televizní pud. Už se sesunula i druhá kšanda a popruhy batohu měly pod kontrolou snad všechny důležité končetiny Vítězoslavova těla. Taková situace.

Pak divadlo přerušil hysterický výkřik. Že by se obtěžoval zázrak, na který Vítězoslav tak zoufale čekal? Nejspíš ano. Přišel v podobě – v tomto okamžiku již patrně mrtvého – nebohého důchodce řítícího se střemhlav po kluzkém schodišti.

Teeanegeři se okamžitě přeorientovali a jejich odporné ukazovány konečně přestaly vyzývavě mířit na Vítězoslava a soustředily svou pozornost na nehybné tělo nešťastného penzisty. Tichá masa za jeho zády se jen potichu otočila. Začal druhý díl. Byl svobodný!

Pomalou a hlavně potichu se začal sbírat ze země. Po celém těle cítil nepříjemnou studenou vlhkost.

A trápení nebralo konce. Původní směr jeho cesty byl odříznut a vyjít na povrch kterýmkoli z dalších východů znamenalo vrhnout se přímo do středu křižovatky, která byla plně pod kontrolou nepříliš dobře naložených řidičů. Nezbyvalo než se vrhnout do brány pekelné. Do metra.

Proběhl bezhlavě turnikety a seběhl eskalátor. Na poslední chvíli naskočil do přistavené soupravy, a když se za ním zavřely dveře, opřel se o ně, aby se vzápětí sesul k zemi. Jenže za chvíli jeho šestý smysl vycítil, že něco není v pořádku. Pomalu otvíral oči a ještě skrze řasy zřel hrůzu v celé její majestátní podobě. Pasažéři, vyrovnaní jako voskové figuríny, si ho prohlíželi, netajíce své antipatie k jeho zmáčené a zubožené existenci, kterou dozajista považovali za existenci bez domova. Nepohnuli se, nikdo nepromluvil, neusmáli se. Jen štítivě pozorovali zelenou kreaturu, která si dovolila svým zjevem narušit poklidnou ranní siestu kultu cestujících metrem.

Souprava vjížděla do stanice. Podle oznámení z reproduktoru Náměstí Míru. Ale to byl nesmysl. Musela zákonitě následovat stanice Malostranská. Některé figuríny považovaly tento omyl za dokonalý žert anebo moudře kroutily hlavou.

„Má to asi nějaké posunuté, haha,“ oznámil anonymní intelektuál. Cestující, kteří se předtím nesmáli, si viditelně oddechli, protože všechno se vyjasnilo a mohli si teď být jisti, že se nestali oběťmi časového posunu nebo jiné nevysvětlitelné lotroviny velkého taťky Vesmíru, která by jim zkomplikovala ranní cestu do zaměstnání. Konečně vlak zastavil a Vítězoslav se vyřítil na nástupiště. Bylo mu, jako kdyby právě prchl z hodiny tělocviku. Předběhl pomalu se sunoucí dav, aby pak na posledním schodu ztuhl. U výstupních turniketů řádila parta revizorů. Kontrolovali jízdenky jakoby nic a ani ve snu je nenapadlo, že jeden mladý člověk při pohledu na ně právě přemítá o sebevraždě nebo aspoň o návratu do lůna pekelného (což v případě Vítězoslava bylo v podstatě jedno a totéž). Vítězoslav se vzpamatoval, až když ho dostihl dav. Otočil se a pádil zpět do útrob stavby československo-sovětského přátelství. Tichá smrt v podzemí je důstojnější než lynč na pranýři Dopravního podniku a jeho nelítostných úředníků. Soupravou dojel zpět do stanice Hradčanská. Vzduch byl čistý až do té doby, než opustil výstupní vestibul a opět zahlédl skupinku chlapců a děvčat, která již nabyla hrozivých rozměrů. Osud dnes neznal slitování. I kdyby se snad pokusil

nepozorovaně proklouznout podél stěn, kvůli svému křiklavě zelenému kabátu (na který byl jindy nesmírně hrdý, protože se tak odlišoval) by jistě neušel pozornosti pološílené mládeže, z čehož by mohla vzniknout další veřejná potupa. Musel jednat rychle. Pudy. Ne rozum. Rozběhl se opačným směrem ven z vestibulu. Byl rozhodnut riskovat konfrontaci s chaosem v dopravě, než aby se vydal na nemilost pubertální mládeži. A navíc v případě, že by snad to, co ho čeká nahoře na povrchu, nějakou náhodou přežil, mohl počítat s převozem do anonymního prostředí nemocnice, kde, jak doufal, si nějakou dobu pobude v kómatu, aby na všechna ta dnešní příkoří dokázal zapomenout. S rozvázanou tkaničkou, spadlými kšandami a s vleklou nudlí u nosu se vyřítil z podzemí. Svým náhlým zjevením vnesl zmatek do davu na zastávce tramvaje. Ale nezastavoval se. S odhodláním mouchy řítící se proti sklu přeběhl silnici a pokračoval ve vyčerpávajícím běhu o život a o čest, který ukončil až v bezpečí tichých uliček. Konečně si mohl vydechnout. Pokud přežil dvě cesty metrem, střet s mladou generací, revizorem, přechod přes silnici a dostal se až sem, přežije už všechno. A tak se poklusem vydal přes Letenskou

plan, aby se pokusil dostat do zaměstnání přece jen co nejméně později než včas.

Když vrazil do dveří, všichni zaměstnanci stáli vyrovnáni v řadě. Šéf před nimi defiloval a vykládal. V okamžiku, kdy zaregistroval Vítězoslavovu přítomnost, vytřeštil na něj oči. Vítězoslav si byl vědom svého vzhledu a byl připraven přijmout výtky. Ty ale nepřicházely, protože šéf stále ještě nepřestával kulit oči a tvářit se nechápavě..., až vyděšeně.

„Tohle...“ spustil konečně po chvíli, odhrnuje rukáv šviháckého sáčka, a podstrčil Vítězoslavovi pod nos hodinky.

„Přesně minutu dvacet po zahájení pracovní doby!“ Sekretářka Housková za šéfovými zády

Vítězoslavovi naznačovala, že mu jako drží palce.

„Člověče, skoro minutu a půl po zahájení pracovní doby a vy se mi tu ukážete jako by nic! Člověče, víte vy vůbec, co by s váma udělali na Západě? Tam by se s váma vůbec nebavili. Vyrazili by vás na ulici a tam byste pošel hlady! Už skončily zlatý časy pro povaleče a absentéry. Bolševik už nevládne! Vládne svoboda a democracie!“ hulákal vedoucí, obraceje se ke zbytku svého zamlklého obecnstva.

„Tržní ekonomika vyžaduje disciplínu! Podívejte se na Německo. Západní část samozřejmě. Země úplně zničená válkou a co dokázala disciplína a kapitalistická morálka? Dneska je Německo jednou z ekonomicky nejsilnějších zemí na světě! Kapitalismus vyžaduje pevnou pracovní morálku, disciplínu, poctivost a dochvilnost!“ skončil s pohledem opět upřeným na Vítězoslava, načež jeho bulvy sklouzly na jeho kalhoty.

„No člověče!“ zahřímal, „jak to... no, jak to vypadáte? Takhle se opovažujete přijít do zaměstnání? To jsem ještě neviděl! Člověče, víte vy vůbec, co by s váma udělali na Západě? To byste se divil. Z fleku by vás vyrazili. Pokud chcete pracovat v byznysu západního stylu, musíte působit reprezentativním dojmem.“ Otočil se na podpatku, aby všem předvedl své sako. „Hjugo Boš,“ upřesnil pro ty méně zběhlé, načež svůj ocelově-kapitalisticko-byznysmanský pohled zabodl opět do Vítězoslava.

„A vy si mi dovolujete přijít do zaměstnání v takovémhle stavu? Co jste člověče vyváděl? Takhle vy si představujete dělat byznys? Byznys, to je, chlape, organismus sám pro sebe. Sám se vyvíjí, dělá neustálé pokroky. Co bylo včera prostředkem k vydělávání peněz, to je dneska prodělečné. To je

kapitalistická džungle. Byznys!“ Srazil kufry a zdvihl z podlahy kancelářskou svorku.

„Vidíte?!“ zahřímal. „Teď jsem našel kancelářskou svorku,“ názorně ji všem předvedl a hodil ji na stůl k ostatním. „Vidíte? Našel jsem kancelářskou svorku a zachránil jsem ji před vyhozením. To je taky součást byznysu. To je dokonce základ. Šetřit. Kdyby každý sebral všechny svorky, který mu odpadnou od pazoury, už by to byla úspora několika haléřů. Vy tomu nemůžete rozumět. Ale i tahle pro vás bezpředmětná úspora pomůže naší firmě na vrchol obchodního úspěchu. Byznys a svoboda. To je to, v co já věřím, a to po svých zaměstnancích požaduju taky. A dost už bylo keců. Je pět minut po devátý. Rozejděte se. Máme před sebou celý den. A vám...“ otočil se k Vítězoslavovi, „vám strhnu tu minutu dvacet z platu, abyste si uvědomil, že byznys není žádná prdel, ale tvrdý konkurenční boj, nelítostná džungle, ve který my podnikatelové sme nelítostnejma a podnikavejma tygrama.“ Ještě ve dveřích se otočil. „Byznys a svoboda. Zapište si to za uši.“ Zabouchl dveře, aby je vzápětí zase otevřel. „...a Hlaváčkova realitní kancelář. Ta taky!“

Vítězoslav osaměl v místnosti se sekretářkou.

Stál s pohledem upřeným na místo, odkud před

okamžikem Hlaváček zvedl svorku, a ničemu nerozuměl. V obličeji měl patrně ztrápený výraz, neboť slečna Housková přispěchala s duševní podporou.

„Tak si to tolik neberte. Každý může přijít jednou pozdě. Jestli chcete, tak si po práci můžeme zajít na kafe nebo na dvojku.“

Vítězoslav nereagoval, a tak Housková považovala věc za hotovou.

„Tak fajn. V šest tady na vás počkám.“

Za dveřmi šéfovy kanceláře to nebezpečně zašramotilo. To Vítězoslava vyděsilo a skokem zmizel ve své kanceláři. Zády se opřel o dveře. Utřel si rukávem nudli a pevně rozhodnut začít svůj pracovní den důstojně, posadil se na židli. Svlékl montgerák a pohodil jej na křeslo pro zákazníky. Sotva se začal orientovat v nepořádku na stole, zazvonil telefon. Leknutím vyskočil ze židle. Zazvonění se opakovalo. Nebyly to tedy halucinace, ve které doufal. A pak znovu a ještě jednou. Pak se zapnul záznamník hovorů. Vítězoslav pomalu ustupoval ke dveřím.

„Vítánku, Vítánku, zvedněte ten telefon,“ linula se Housková ze záznamníku. „Vítánku, já dobře vím že jste tam. Neviděla jsem vás odcházet. Vítánku, vy uličníku, že vy chcete, abych si tam na vás došla?“

Švitořilo to z přístroje. Vítězoslava pokryla husí kůže. Dnes nebyl v bezpečí ani tady. O sekretářce Houskové už nějakou dobu tušil, že mu nadbíhá. Nevěnoval tomu nikdy pozornost, protože si byl velmi dobře vědom toho, že jakýkoli, byť ryze platonický, vztah by mohl narušit jeho asketické manýry. Proč se Housková rozhodla k výpadu až dnes a zrovna za těchto okolností, považoval Vítězoslav za shodu náhod, pečlivě organizovanou nějakou vyšší mocí se zvráceným smyslem pro humor. Ale nevzdával se a dál předstíral, že v kanceláři není.

„Vítánku, nedělejte, že neslyšíte. Vy fakt chcete, abych si tam na vás došla? Tak já už jdu, už jdu...“ Vítězoslav zvedl sluchátko.

„Haló!“ ozval se.

„No to je dost,“ vydechla Housková. „Čopak šme ťo dějaji, čo? Koho tam mate, vy proutníku?“ Housková jistojistě vytušila příležitost. Její ženské pudry jí jasně říkaly, že teď je ten správný okamžik. Zatímco muži dokáží příznivé situace zneužít, ženy dokáží příznivé situace využít.

„Nikoho,“ bránil svou čest Vítězoslav.

„Ale jen nepovídejte, vy tam určitě někoho máte,“ hrála slečna Housková dál svou bizarní hru.

„Ne..., prosím vás...,“ zaúpěl.

„Vy chcete, abych si tam na vás fakt došla?“

stupňovala Housková nátlak.

„Ne. Teď ne. Mám plno práce,“ snažil se Vítězoslav hrozbu odvrátit.

„Dobrá, Vítánku. Uvidíme se po práci,“ zaševelila a spojení se přerušilo. Vítězoslav se zaklonil na židli a zhluboka dýchal. To vždy pomáhalo. Opět se pokusil zorientovat v nepořádku na stole. Jak si všiml, za okny začalo sněžit. Takhle z dálky a z tepla to vypadalo hezky. Až romanticky. Vítězoslav rychle odvrátil pohled od okna. A pak znovu zazvonil telefon. Bezmyšlenkovitě sáhl po sluchátku.

„Hlaváček!“ zahřmělo mu v uchu. Vítězoslav se bezděky postavil. „Okamžitě ke mně. Konec.“ Bum. To mohlo znamenat hned několik věcí. Od toho, že šéfovi došly cigarety, přes výpověď až po oznámení, že si koupí nový oblek nebo služební auto.

Když vešel do Hlaváčkovy kanceláře, už zde byli všichni. Toporně usazeni na nepohodlných designových židlích.

„Zahajuji pracovní poradu Realitní kanceláře Hlaváček & spol.,“ začal šéf slavnostním tónem, kterým netajil jistou praxi. Před každým ležela na papírovém tácku s nápisem HLAVÁČEK – REALITA V REALITÁCH oplatka a v papírovém kelímku se stejným nápisem byla káva.

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti
eReading.